

Jona luistert niet

Periodethema: Jona
Jona 1-2

KERNTEKST

'Maar Jona maakte zich op om te vluchten naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN; en hij kwam af te Jafo en vond een schip gaande naar Tarsis.' (Jona 1: 3a)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

Jona moet van de Heere naar Ninevé gaan om daar te preken. Dat wil hij niet en daarom neemt hij maatregelen om te vluchten naar Tarsis, een stad in Spanje. Weg van het aangezicht van de Heere. Weg dus bij God vandaan. Dat moet wel verkeerd aflopen. Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezén.

BEGINSITUATIE

We beginnen deze zondag met een serie van twee vertellingen over het boek Jona.

DOELSTELLINGEN

- Kinderen bewust maken dat we God altijd moeten gehoorzamen.
- Dat we Hem kunnen vertrouwen..
- Hij zorgt voor wonderlijke oplossingen.

INDELING

- De Heere roept Jona op om het oordeel Ninevé aan te zeggen.
- Jona vlucht precies de andere kant op.
- De Heere achterhaalt hem en laat het stormen.
- De zeelieden merken dat er iets bijzonders is en zoeken een schuldige.
- Het lot wordt geworpen en door de Heere gebruikt.
- Jona erkent zijn schuld en wil de straf ondergaan.
- Uiteindelijk werpen ze Jona in zee.

- De zeelui zijn diep onder de indruk van Gods macht.
- God redt Jona door middel van een vis.
- Jona bidt en dankt God.
- Drie dagen is hij in het ingewand van de vis
- Op bevel van God spuwt de vis Jona uit.

OPMERKING

Zeer waarschijnlijk kennen de kinderen het verhaal van Jona en de walvis. Daarom is het goed om in de vertelling de achtergrond van het verhaal goed duidelijk te maken en dat is meer dan de Jona en de walvis.

ZINGEN

Psalm 9: 11; 30: 8; 66: 10; 105: 1; 107: 22; 119: 10; 135: 3

'Roept uit aan alle stranden' (WKK 269)

'Jona heeft God wel verstaan' (WKK 546)

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 119: 10a De dichter belijdt dat hij hier op aarde een vreemdeling is. Hij is op reis naar het hemelse Vaderland, waar God woont. Omringd door allerlei duistere machten en krachten wil hij niet verdwalen en daarom vraagt hij aan de Heere of Zijn geboden hem de juiste richting zullen wijzen. Ook wij mogen daarom bidden in een donkere, gevaarlijke wereld.

MATERIALEN

Op de website staan meerdere versies van platen over deze geschiedenis.

BORDPLAN

Waar gaat de reis naar toe?

INTRODUCTIE

Ben jij misschien wel eens weggelopen? Omdat je boos was, of omdat je geen zin had in het karweitje dat je voor mama moest doen? Helpt dat dan? Nee hè, want je moet toch weer naar mama terug. En dan moet je dat karweitje waarschijnlijk toch nog doen.

BRUGZIN OF BEGINZIN

Vandaag gaat het ook over iemand die wegloopt.

Vertelling

Ninevé is een grote stad. Vergelijk het maar met Amsterdam of Londen. Ninevé is de hoofdstad van Assyrië, een groot en machtig rijk vlakbij Israël. De profeet Jona woont in Israël. Hij kent de stad Ninevé wel. Op een dag gebeurt er iets bijzonders in het leven van Jona. Hij krijgt een boodschap van de Heere. Hij moet boodschapper worden van de Heere. De Heere wil dat Jona een boodschap gaat brengen in Ninevé: 'Maak u op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar.' Ninevé? Jona is verbaasd. Hij kent de stad wel. Het is een goddeloze stad. De mensen doen er zoveel kwaad! Wat moet Jona in Ninevé gaan doen? Luister maar, dat zegt de Heere ook tegen hem: 'Hun zonden zijn zo veel en zo erg. Ik wil ze niet langer zien. Ze moeten ermee stoppen, anders ga Ik de Ninevieten straffen. Dat moet jij hen gaan vertellen, Jona. Je moet naar Ninevé gaan en zeggen dat Ik de bergen van zonde die ze doen, allemaal zie. Dat Ik het niet langer wil. Ik ga ze straffen.' Jona kent de stad Ninevé wel. De mensen van de stad zijn zondig! De koning van het grote rijk Assyrië wil zijn land, het land Israël kwaad doen. Jona vindt het eigenlijk wel goed dat de Heere die boze mensen gaat straffen voor hun zonden. Maar Jona kent ook de Heere. De Heere vindt het niet fijn dat mensen gedood en gestraft worden. Hij wil juist genade geven aan zondaren. Hij wil ze redden en zalig maken. Hun zonden vergeven en hen liefde en gehoorzaamheid leren. Stel je voor dat de mensen van Ninevé gaan bidden om vergeving. Dan krijgen ze dat vast van de Heere. En... dat wil Jona eigenlijk maar liever niet. Hij wil dat ze gestraft worden.

Naar Ninevé? 'Ik ga de andere kant op', zegt Jona. Hij gaat wel op reis, maar niet naar de goddeloze stad Ninevé. Hij gaat een andere kant op. Naar de haven in de stad Joppe. Daar ligt een schip aan wal. Het schip zal de Middellandse Zee opvaren richting Spanje. Jona vraagt of hij mee mag varen. Waarom? Waar wil hij heen gaan? Ach, dat weet Jona eigenlijk niet. Maar één ding is wel zeker: hij is ongehoorzaam aan de Heere! De Heere heeft hem iets gevraagd en wat doet Jona? Hij gaat gewoon niet! Hij is eigenwijs. Hij gaat een andere kant op!

Hij doet wat hij zelf liever wil... *Doe jij dat ook wel eens? Merk je hoe erg dat is? Wat zal de Heere daarvan vinden? De Heere, Die het kwaad en de zonde ziet van de mensen in Ninevé, Hij ziet nu ook in Jona's hart kwaadheid en zonde. En in jouw hart misschien ook? Wat erg... want Wie is nu eigenlijk de Koning van alles in de hemel en op de aarde? De Heere! Niet Jona, niet wij! Vraag steeds of de Heere je gehoorzaam wil maken! Want als je doorgaat met zondigen, verdienen wij de straf van de Heere: de mensen in Ninevé, Jona, wij.*

De Heere ziet het wel wat Jona doet. Denkt Jona dat hij iets kan doen wat de Heere niet merkt? Dat hij weg kan lopen voor Hem? *De Heere ziet en weet toch alles? (Psalm 139) Van iedereen! Ook van jou en van mij. Hij ziet het als je aan Hem denkt. Hij ziet het ook als je van Hem weggaat en ongehoorzaam bent. Dat laat de Heere ook vaak meteen merken. Je wordt dan verdrietig of boos en krijgt straf. Nee, van zonde worden we niet blij en gelukkig. De Heere waarschuwt ons dan, omdat Hij wil dat we wél aan Hem denken en naar Hem luisteren! Let maar eens op wat er gebeurt bij Jona.*

De schippers varen uit de stad Joppe weg. Ze moeten naar de stad Tarsis. Maar als ze midden op zee zijn, komt er een geweldige storm. De Heere stuurt die storm om Jona te waarschuwen. Het is zo'n harde storm, dat het schip bijna niet meer door kan varen. Het is gevaarlijk. De schippers doen hun best om het schip nog te sturen, maar de storm wordt steeds harder. En Jona, helpt die mee? Merkt hij dat de Heere hem waarschuwt? Jona helpt niet mee met de schippers. Hij merkt niet eens dat er storm is. Zijn oren zijn doof voor wat de Heere zegt en doet. Hij slaapt gewoon! De schippers niet. Zij merken wel dat er iets bijzonders gebeurt! Het is noodweer! Straks zinkt het schip of het breekt in stukken. Zullen ze verdrinken? 'Gooi alle zware spullen overboord', roept de scheepsaanvoerder. Zelfs dezen scheepsmannen worden bang. Wat moeten ze doen? Niets helpt! Het zijn heidenen. Ze kennen de Heere niet, de God, Die hemel en aarde heeft gemaakt. Ze weten niet dat Hij deze storm stuurt. Ze roepen tot hun afgoden, zelfbedachte goden van mensen. Dit is echt iets bijzonders. Eén van de goden is misschien boos op hen, omdat iemand iets verkeerd heeft gedaan? Ze bidden allemaal tot hun eigen afgod. *Tot wie bid jij als er iets bijzonders gebeurt? Wie stuurt alle dingen in ons leven? Wie kan alleen ons horen en helpen? Hoe hard de mannen ook roepen, er gebeurt niets. De storm wordt harder en harder. En Jona? Jona ligt gewoon nog steeds onder in het schip te slapen! De scheepsaanvoerder (kapitein) laat hem wakker maken. Misschien is het zijn God wel, Die boos is en dit noodweer stuurt. 'Roep Jona en laat hem ook tot zijn God bidden!'*

Hoe kun je nu slapen als er zoiets gebeurt! Er is iets mis! Wie heeft iets gedaan wat de goden boos heeft gemaakt? Niemand van de scheepslieden zegt iets. Ook Jona zegt niets...

Weet jij wat hij nu had moeten zeggen? Waar komt deze storm door? Wat wil de Heere tegen Jona zeggen? De scheepsaanvoerder gaat midden in de storm het lot werpen. Degene die wordt aangewezen door de gegooide stokjes, is de oorzaak van dit grote gevaar. En? De Heere bestuurt dit lot. Jona wordt aangewezen. Alle scheepsmannen kijken Jona aan. 'Vertel maar eens: wat heeft u gedaan, waarom is uw God boos, waar komt u vandaan, wat is er aan de hand?' Nu kan Jona er niet meer onder uit. Hij denkt aan de opdracht, die de Heere hem heeft gegeven en aan zijn ongehoorzaamheid. Ja, het is inderdaad zijn God, Die straft en waarschuwt. Jona is fout! Eerlijk kijkt hij nu de mannen aan. 'Ik kom uit Israël', zegt hij. 'De God, Die ik dien, is de God Die de hemel en de aarde, de zee en het droge heeft gemaakt. Hij is het, Die deze storm stuurt. Ik ben Hem ongehoorzaam geweest. Ik ben van Hem weggevlucht in plaats van te doen wat Hij me heeft gezegd. Hij waarschuwt mij. Ik mag niet naar Tarsis, ik moet naar Ninevé. Daarom stuurt Hij deze storm.' Als de mannen dat horen, worden ze nóg banger. Wat? De God, Die de hemel en de aarde en ook de zee en het droge gemaakt heeft? Zo machtig? Is die God boos? Oei, dan zullen ze vast allemaal omkomen. De zee is wild en woest, het schip zal vergaan. Kunnen we nog iets doen?

Jona denkt aan de Heere. *Horen jullie dat? Dat is de reden waarom de Heere soms dingen laat gebeuren hè? Omdat wij anders niet aan Hem denken en bij Hem weggaan. Dat is het gevaarlijkste wat er is. Hij waarschuwt dan door iets te laten gebeuren, zodat wij weer aan Hem gaan denken en tot Hem gaan bidden.* Dat gebeurt nu ook bij Jona. Hij denkt weer aan de Heere. Hij weet het: nu ben ik zondig. Net zo ongehoorzaam als de mensen in Ninevé. De Heere moet mij straffen. Hij waarschuwt mij dat ik niet ongehoorzaam mag zijn. Ik moet terug, denkt Jona. Ik moet naar Ninevé, niet naar Tarsis. Hij weet het. 'Gooi mij maar overboord', zegt hij tegen de scheepsmannen. 'Gooi mij uit dit schip, want ik hoor hier niet. Ik mag niet met jullie mee.'

Dat vinden de scheepsmannen toch wel heel erg. Iemand overboord gooien, in zo'n wilde, woeste zee? Dat kan toch niet, dan verdrink je direct! O nee, ze zullen hun best doen om zo snel mogelijk ergens aan land te kunnen komen. Dan kunnen ze Jona eruit zetten. Ze roeien en roeien! Het zweet staat op hun voorhoofd. Maar het helpt niets. De storm wordt alleen maar erger en erger. Het schip kraakt en piept. Dan roepen ook de scheepsmannen tot de Heere, de enige echte God.

'O Heere', zeggen ze, 'wij weten niet wat deze man precies heeft gedaan, maar we willen hem niet doden. Toch helpt niets meer dan dat wij hem van het schip afgooien, hij zegt het zelf. Als U wilt dat we hem overboord gooien, zullen we het doen, anders zullen we allemaal sterven, maar wees dan niet boos op ons.' Dan pakken ze Jona op en ze gooien hem uit het schip. Hij komt terecht in de wilde woeste zee. Hoe zal dat aflopen voor deze man?

Maar lang kunnen ze daar niet eens over nadenken. Direct als ze Jona van boord hebben gegooid, gebeurt er wéér iets zeer bijzonders: in één ogenblik is de wilde, woeste zee weer helemaal stil en rustig. Weg is de storm, weg zijn de golven. Het schip ligt weer veilig en rustig op het water. Ze kunnen weer roeien, het schip weer sturen. Zomaar, in één ogenblik is alles anders... Weer schrikken de scheepsmannen als ze aan die God denken. De God, Die de hemel en de aarde, de zee en het droge gemaakt heeft. De God, Die zó machtig is. Die God moeten ze offeren, die God moeten ze nu wel danken. Ze beloven de Heere zelfs om straks, als ze weer aan land zijn, offers te brengen om Hem te danken dat Hij hen heeft gered. Dat Hij de almachtige God is, tot Wie ook zij nu bidden en danken.

En Jona? Jona heeft gelukkig de waarschuwing van de Heere gehoord. Hij weet weer dat hij niet ongehoorzaam mag zijn aan de Heere. Eerlijk heeft hij bekend dat hij verkeerd was. *Dat moeten wij goed onthouden. Dat moeten wij ook doen als we verkeerd zijn geweest. Alles eerlijk aan de Heere vertellen. Spijt hebben, omdat je Hem verdriet hebt gedaan. Je voornemen om niet nóg langer ongehoorzaam te zijn. Dat is wat de Heere wil. Daar komt Hij weer met Zijn genade en vergeving. Daar helpt Hij, daar léért Hij ons om wél gehoorzaam te zijn. Goed onthouden: wie ongehoorzaam is, krijgt straf, maar wat nog belangrijker is: wie naar de Heere luistert, weer terug wil naar Hem, spijt heeft als het verkeerd is gegaan, die krijgt genade en vergeving, die wordt gered door de Heere.* Maar wat nu met Jona? Hij ligt in zee. Ja, maar ook dáár ziet de Heere hem. *Hij ziet en hoort ons altijd!* Hij wil niet dat Jona in de golven sterft. Hij wil dat Jona naar Ninevé gaat en gehoorzaam de boodschap van de Heere aan de mensen in die stad zal gaan brengen. Nog een keer laat de Heere zien hoe machtig Hij is. Wat doet Hij? Hij stuurt een grote vis. Die stuurt Hij precies naar de plaats waar Jona in de golven wegzinkt. De grote vis opent zijn bek en Jona wordt opgeslokt. Nee, niet opgegeten! Hij wordt opgeslokt. De Heere wil dat Jona blijft leven. Jona komt terecht in de buik van de vis, zonder dat hij wordt gebeten en opgegeten! Hoe dat kan? Dat kan niet, dat is een wonder! *Weer laat de Heere zien dat Hij alles kan. Dat Hij altijd wil zorgen dat we aan Hem denken en op Hem en Zijn redding hopen!*

Zo is het wel bij Jona. Nee, denkt hij niet meer aan zijn eigen plannen. Hij wil niet meer ongehoorzaam zijn. Hij weet het weer: bij de Heere blijven. Doen wat Hij vraagt. Hij alleen weet wat goed is voor ons. Hij laat ons leven. Hij geeft ons leven. Alleen als we met de Heere leven, gaat het echt goed! Doe jij dat ook?

De Heere dacht aan Jona en heeft hem gered. Nu, in de buik van de vis, denkt Jona aan de Heere. Hij dankt de Heere en bidt tot Hem. Hij weet Wie de Heere is. Hij vertrouwt op de Heere. De Heere straft de zonde, maar Hij wil een zondaar redden van de zonde en zorgen dat we bij en met de Heere zullen leven. Daar hoopt Jona op. Dat weet hij zeker. Of hij nu zal sterven of nog zal blijven leven, de Heere is bij hem en daarom is het goed.

Dan? Nóg een wonder in de natuur. Na drie dagen en drie nachten stuurt de Heere de vis naar het land. Daar, aan land, wordt Jona uitgespuugd. Hoe dat kan? Ook dat kan niet zomaar. Ook dat is weer een groot wonder van de Heere, de God, Die de hemel en de aarde en de zee en het droge gemaakt heeft.

AFSLUITING

Hoor jij de stem van die God? Ben je Hem gehoorzaam en zeg je het eerlijk als je verkeerd en zondig bent? Vraag je Hem om vergeving en genade om Zijn wil te leren doen? Vertrouw jij op die God? Dan leef je met Hem!

VERWERKING

- Laat de kinderen psalmen noemen en opzoeken, die juist in de nood gezongen kunnen worden. Laat ze uitleggen waarom deze psalmen daarvoor geschikt zijn. Zing er enkele van. (Dit is een uitgelezen kans om de waarde van het leren van de psalmen te benadrukken. Jona bidt met de woorden van psalmen. Wat kunnen de psalmen juist in tijden van nood waardevol zijn!)
- Een belangrijke tekst uit het Nieuwe Testament is: 'Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de walvis, alzo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart van de aarde' (Matth. 12: 40). Dus de Heere Jezus bevestigt Zelf hier dat Jona inderdaad drie dagen in de walvis heeft gezeten! Belangrijk om dit te benadrukken, omdat er tegenwoordig veel mensen zijn die zeggen dit kun je toch niet meer geloven.
- Gesprek: vraag eens waarom de Heere Jezus Zich de 'meerdere Jona' (Matth. 12: 41) noemt? Welke overeenkomsten zijn er tussen Jona en de Heere Jezus, maar ook welke verschillen?
- Kunnen wij ook op de vlucht zijn voor de Heere? Roept Hij ons dan ook? Hoe en waarvoor? Hoe kunnen wij op de vlucht zijn? Probeer op deze manier het verhaal dichtbij kinderen te brengen.
- Waarom stuurt God een walvis om Jona te redden? Denk je dat Jona wel zin heeft om naar God te luisteren nadat hij uit de walvis weer op het strand staat?